

Недељко Мијушковић

Радослав Војводић, „Кнез таме”,

„Слово љубве“, Београд, 1971. г.

Роман Радослава Војводића „КНЕЗ ТАМЕ“ представља врхунац његовог досадашњег књижевног стварања. Смелост којом писац покушава да реши једну од најбољних тема наше блиске прошлости чини ово дело изузетним.

Јунак овог романа је Мићун Маћинац, луцидна личност, способан да осети музику боја, поетски сензибилан, рањив попут детета са неким кржким прокосом који се прелива у цинизам, са осмехом којим отима лукавост Луцифера. Огрубело поднебље Билећа и сиво-маслинала униформа нису у њему избрисали жуте фреске сећања. Сан доживљава снагом стварности, у њему је једно детињство, једна порука, црвена пустош прошлости којом лута као уклет. Које рећи ту поруку о мртвима који се изједначише са ништавилом, ту дилему: ко је срећнији — победници или побеђени? Ова прича ње за себе и о себи одједном прераста оквира, постаје роман о једној генерацији коју су из неверили, у којој тиња сумрак тема и идеја. Сањамо само оно што нас мучи. Писац покушава да обликује тај сан. И прича тече о онима које, у име нас, остависмо на окукама времена без могућности да погреше. У-

место њих осташе да трају бели мермерни споменици које писац, у вечном трагању за истином, успева да пробуди, да немир унесе у савест нашу и њихоју: „О, доста наде, бескрајно много наде — само не за нас. Ми сваког дана умиремо једни за друге.“ — слиетовска је мисао коју нам шапће двојник. Сваки живот је двострук живот, сам у себи је расцепљен. То писац стоји наспрам себе самог. У њему налази покретачко-емотивни извор у обликовању једног света који постаје уметнички израз, евоцирање расула човекове душе кроз токове његовог сећања. Писац јунака доводи у ситуацију да се нађе пред избором пред којим ће негова права личност доћи до изражаја на начин који ће изненадити и њега самог.

У врло заимљивом дијалогу, поетски надахнутом, осмишљеном одређеном животном филозофијом, Споменик узалуд покушава да нађе прави разлог зашто је учинио онако како је учинио. Једна нестварност, снагом логике речи, претвара се у могућност, затим у вероватност и непобитну истину. Писац намеће игру духа, али вешто избегава софистичке замке и рабулистичка тумачења.